

Humanistisk Samfund

[Grundmodul - humanisme]

[2019]

Tue Bo-Chassé

“Det skal være grusomt, det er ikke noget humanistisk det her”
- Jørgen Leth

25-07-18, Tour de France på Tv2

Arbejdsløs: Det bedste vil måske være at nedlægge hele humaniora. Vi kommer tilsyneladende alligevel aldrig i job

Jeg lod mig rive med og blev humanist. Siden er det kun gået ned ad bakke.

P FOR ABONNENTER

Allerede som 16-årig gjorde jeg mig skyldig i et af det 21. århundredes største samfundsmæssige syndefald: at være humanist.

Hvad bruger vi den næste 1½ time på?

- Hvad er et livssyn?
- En fælles læsning og **diskussion** af foreningens værdigrundlag – med historiske nedslag.

Opsummerende svarer vi på:

- Hvad er humanisme, hvor kommer det fra og hvorfor beskæftiger vi os med det?

Helt kort og grovkornet:

Humanisme er meget muligt det grundlivssyn man som moderne menneske ligger inde med, såfremt man ikke abonnerer på:

Religiøse eller spirituelle forklaringer

Men ej heller er en slags menneskelig robot der forsværger ting som:

Det poetiske, mellemmenneskelige, etiske, skønne, emotionelle osv.

Et livssyn i sine grundelementer

Verdensforståelse, etik og samfundsliv = livssyn

- Hvordan er verden skruet sammen?
- Hvordan skal jeg handle?
- Hvordan skal vi udleve vores fælles samfund?

[Dette billede](#) efter Ukendt forfatter er licenseret under [CC BY](#)

Dagens vigtigste historiske pointe

- Moderne humanisme er en reaktion på 1. og 2. verdenskrigs dehumanisering.
- I en affortryllet tid med ønsket om at rodfæste en ny etik.
- Det er herfra den sekulære humanisme finder sin formulering, berettigelse og patos.

[Dette billede](#) efter Ukendt forfatter er licenseret under [CC BY-SA](#)

Forsøg på at indkredse og beskrive en ny etik

1948 – FN's universelle menneskerettighedserklæring

Samt en lang række efterkrigsbøger med lignende temaer – at forstå mennesket og pege frem mod en ny etik. Popper (Det åbne samfund og dets fjender), Arendt, Sartre, Camus, Buber, Levinas og mange flere.

1933 – The Humanist Manifesto – en af medunderskriverne, John Dewey i 1917:

The New Humanism

Centuries ago Bacon heralded a new epoch for mankind when men would seek to make common cause, without opposing each other in wasteful wars and vain contests. For a time all seemed to go well but mankind was not ready for such an era. Physical science has been studied and its resources used to the utmost in devising means of destruction. All the forces and possessions of nature have been requisitioned for war when we compare the present with the prophecies of Bacon. Humanity is not aided by the invention of means of destruction. Humanity is helpless in the presence of the weapons of warfare. There are no gross forms of chattel

Foreningens værdigrundlag – et manifest

(1) Humanisme er et sekulært livssyn. Det har som sit udgangspunkt, at mennesker er en del af naturen, født frie, alle med samme værdighed og rettigheder, og udstyret med fornuft og samvittighed.

- **Direkte tråd til det 18. århundredes frihedsbevægelser og ikke-religiøse verdensforståelse (sekulær).**

(2)

Humanister mener, at der ikke er en forudbestemt mening med livet. Vi er alle fri til at finde mening og mål i vort eget liv; gennem individuel refleksion, socialt fællesskab og gennem den rige kultur vi som menneskehed har skabt gennem videnskab, filosofi og kunst.

Meningen er ikke givet – vi skaber den, og ansvaret hviler på vores skuldre. Konklusioner fra de humanistiske videnskaber, Nietzsche og fra eksistensfilosofien.

(3)

Humanismen fremmer rationalitet. Kritisk tænkning, vidensbaseret argumentation og videnskabelige metoder er vores bedste redskaber til at skaffe pålidelig viden om verden.

- **Et livssyn født ud af den moderne videnskab, på skuldrene af antikkens grækere.**

4)

Humanister opfordrer til kritisk granskning af alle ideer og opfattelser, inklusiv vores egne. Vi bør finde frem til de bedste argumenter og tilstræbe at ændre vores meninger og overbevisninger, når det viser sig, at vi tager fejl. Ytringsfrihed er afgørende for at kunne afprøve meninger og holdninger i en åben debat.

- **Anti-dogmatisk, både erkendelsesmæssigt og politisk. Ikke kun 1 sandhed om verden.**

5)

Humanister anser demokrati, retssamfund og menneskerettigheder som grundlæggende, rationelt

legitimerede værdier. Vi er en del af et fælles samfund og har ansvar for vores medmennesker og for miljøet, både lokalt og globalt. Vi har et fælles ansvar for at vores planet er beboelig for kommende generationer.

- Og hvorfor er disse almene søjler under det moderne samfund (de vestlige + en række andre) humanistiske? Fordi de tillægger individet en ukrænkelig værdi og ret til et udfoldet liv. Individet bør ikke være underlagt en fyrste, et totalitært dogme (fx sovjetkommunisme, sharia) eller strukturel social uretfærdighed (såsom kastesystemet).

6)

Humanismen fremmer lighed for alle.
Humanister respekterer alle menneskers
frihed til at have og vælge eget livssyn.
Staten bør være sekulær og ikke tildele
noget livssyn særskilte privilegier.

- **Lighed, frihed og sekularisering. Hvordan fremmes lighed?**

OPSUMMERING

- Humanismen er altså:
- En fornuftsaseret forståelse af den naturlige verden, samfundet og individets eksistentielle vilkår.
- En etisk tilgang, betinget af en fortid med henholdsvis undertrykkelse, religiøs dogmatik og et etisk vakuum i form af verdenskrige m.m.
- Et fællesskab og en ramme for at udøve en samfundsmæssig, værdibaseret praksis, såsom ved ceremonierne.

Tak for jeres
opmærksomhed

- www.hs.dk
- Facebook: Humanistisk Samfund
- kontakt@hs.dk
- Tlf: 4243 2010

De følgende slides kan ses som noter til den idéhistoriske tidslinje.

Grækerne og mennesket genfindes.

Fra det 10. århundrede til det 15. århundrede

- Det antikke Grækenland – logik, etik, politisk filosofi, kunst.
- Skolastikerne – antik og arabisk tænkning i en kristen ramme. De første universiteter (11. årh.) – stadig i en kristen verdensforståelse, men i sin egen ikke-teologiske ramme.
- Renæssancehumanisterne – En videreudvikling af skolastikken, men med formuleringer der peger frem mod det moderne syn på mennesket.

[Dette billede](#) efter Ukendt forfatter er licenseret under [CC BY-NC](#)

Revolution: fra Gud og Konge til patriarkalske republikker/fædrelande (trods alt). Det 18. århundrede.

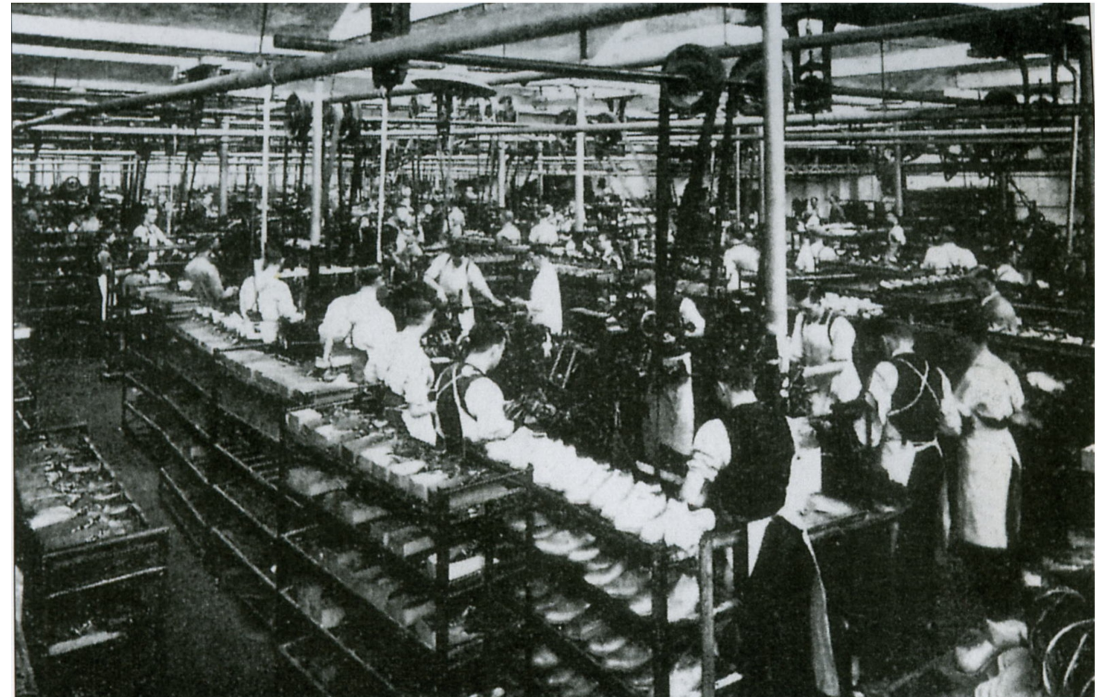
- Oplysningstidens: Religionskritik, rettighedskamp og gryende videnskab.
- Voltaire – den måske første socialt indignerede filosof. Kæmpede for den frie tanke, ytring, for et tolerant samfund og for retfærdighed.
- Teknologiske fremskridt pga videnskab
- Vestlig rigdom pga handel og kolonierne
- 1776 – den amerikanske uafhængighedserklæring
- Revolution og Den franske menneskerettighedserklæring af 1789.
- **Sekulære republikker, rettigheder og teknik**

[Dette billede](#) efter Ukendt forfatter er licenseret under [CC BY-SA-NC](#)

Affortrylleselsen gennem industri og arbejde det 19. århundrede

- Industrialiseringen I det 19. århundrede
- Marx og kritikken af kapitalismen
- Arbejderbevægelsen
- Nationalstater og nationalisme
- Nietzsche og den aktive nihilisme

[Dette billede](#) efter Ukendt forfatter er licenseret under [CC BY-SA](#)

Det 20. århundrede.

1. Verdenskrigs masse mord

- Skyttegrave, granatchok
- Soldaten som erstattelig ressource på masseskala

1b Mellemkrigstidens økonomiske kriser og Versailles traktaten

2. Verdenskrig

- Atombomben
- Holocaust